

Handige alleskunner nu in productie

Frisian presenteert nieuwste groenpaard van de toekomst

Met de slogan *De toekomst is elektrisch* timmert Frisian Motors BV uit Bakkeveen al sinds 2009 aan de weg. En met succes! Hun nieuwste 'groenpaard voor de professional' is de Norbert FM120, vernoemd naar de fameuze Friese dekhengst Norbert. 'We hopen hiervan de komende maanden toch wel zo'n tien exemplaren te verkopen', zegt directeur Theo de Jong tijdens deze demodag op 8 april.

Auteur: Sylvia de Witt

Frisian Motors ligt niet naast de deur, maar ernaartoe rijden is bepaald geen straf. Want eenmaal in Friesland is het niet alleen genieten van de ruimte, maar ook van de Friese paarden die her en der in de weilanden grazen. Geef Theo de Jong, directeur van Frisian Motors, eens ongelijk dat hij dit sierlijk ogende krachtige paard met zijn fiere houding in zijn logo gebruikt.

Op deze demodag is het weer heel afwisselend, met zon en regen. Terwijl buiten de instap-minishovel Norbert FM-120 in al zijn glorie staat te pronken, staan binnen zo'n tien belangstellenden aan de statafel met koffie, thee en koekjes even te schuilen voor de regen. Als even later de zon alweer doorbreekt, wil de eerste gegadigde deze handige alleskunner weleens uitproberen.

'Je kunt er gewoon bij gaan staan, want hij maakt geen herrie en ook heb je geen last van de stank', zegt een man die net een slok van zijn koffie heeft genomen en ook maar een koekje neemt. 'Dat is toch echt een groot voordeel van een elektrisch voertuig.' Hij wil hem dadelijk misschien ook wel even testen, 'want ja, dat is toch waar we uiteindelijk naartoe gaan.'

Directeur Theo de Jong van Frisian Motors is van origine elektrotechnicus en was al langere tijd gefascineerd door de opkomst van elektrisch vervoer. 'Elektrisch is gewoon de toekomst. Als je kijkt naar de opkomst van de elektrische auto is er zeker sprake van een trend, waarmee de bewustwording van het milieu ook op gang komt. Het zal nog wel een tijd duren voordat de elektrische auto voor iedereen beschikbaar is, maar wij hebben ons al jaren geleden gespecialiseerd in betaalbare oplossingen voor elektrische werk- en voertuigen. De Norbert FM-120 is ons nieuwste exemplaar.'

Twaalf verschillende buitenlandse fabrikanten

Frisian Motors is een assemblagefabriek voor elektrische werk- en voertuigen en heeft als missie dat zijn machines ongeveer hetzelfde prijsniveau hebben als dat van een brandstofmodel. De machines zijn stiller in gebruik en er is aanzienlijk minder slijtage door minder bewegende delen, waardoor er dus ook minder onderhoud nodig is. Na een lange zoektocht naar de mogelijkheden in binnen- en buitenland zag Frisian Motors kansen om samen te werken met een aantal fabrieken. Door het ontwerp en design veelal in eigen huis te houden en de productie uit te besteden, kan het bedrijf goede, elektrische producten leveren tegen een prijs die vergelijkbaar is met die van brandstofmodellen.

'Het chassis wordt voor ons op maat gemaakt door verschillende fabrikanten in het buitenland', legt De Jong uit. 'We werken samen met in totaal twaalf verschillende landen, dus we hebben overal een specialist zitten die goed is in een bepaald

onderdeel. Zo is er een aparte leverancier voor de kappen, één voor de accu's en de laders, en weer een andere leverancier die de kabels assembleert. Wij zorgen voor de bewaking van het proces, zodat alles in de goede volgorde plaatsvindt. Daar zijn we zelf verantwoordelijk voor. Wij bemoeien ons niet met het mechanische gedeelte, maar het elektrische gedeelte is echt ons ding en dat verzorgen wij dus in eigen huis.'

Geen sexy product

In 2009 begon De Jong thuis, in een boerderij; twee jaar later werden na een lange ontwikkelperiode de eerste machines verkocht. Inmiddels zijn er zo'n 400 machines gefabriceerd.

In Nederland heeft Frisian Motors tweeëntwintig dealers en in België en Duitsland zijn er inmiddels vier dealers. In die landen is Frisian vorig jaar pas begonnen, dus dat is eigenlijk nog in opbouw. 'Milieutechnisch gezien is elektrisch rijden een heel goed verhaal, maar het gaat ook om de praktische meerwaarde. Mensen willen best iets meer betalen, maar dan moet er ook comfort worden geboden. Het is absoluut geen sexy product, maar dat het elektrisch is, wordt gezien als een dusdanige verbetering dat men er wel iets voor over heeft.' De Norbert FM120 kan onder meer worden ingezet in maneges, want daar is het geluid een belangrijk aspect. Of in loodsen of kassen, omdat er geen uitstoot is. Je hebt dan geen last van de rookpluim die bij wijze van spreken een uur blijft hangen. De Jong: 'Maar iemand als een stratenmaker maak je hier niet blij mee, want daarvoor is de accuduur te kort. Afhankelijk van het werktuig en van wat je met de machine doet, is die duur

**'Mensen willen best iets
meer betalen, maar dan
moet er ook comfort
worden geboden'**

tweeënhalf tot zes uur. Maar als men ziet dat het ook anders kan en men ziet het verschil, dan komt het omslagpunt vaak wel.'

Productierijp

Hoewel elektrisch rijden en werken de toekomst heeft, is Frisian met zijn producten toch nog redelijk uitzonderlijk; er is er nog weinig concurrentie. Dat geldt voor bijna alle producten. De Jong: 'Als ik puur naar deze shovel kijk, is er maar één andere speler op de markt. Die is een

3 min. leestijd

ACHTERGROND

slag zwaarder, dus wij schaden elkaar niet.' De Jong wil eerst de markt proeven, ervaring opdoen en dan zelf het product laten evalueren. De Norbert FM120 heeft hij eerst laten testen door een aantal agrariërs en een hovenier. Ook een manegehouder heeft hem enkele weken in huis gehad om ermee te werken. Al deze mensen vroeg De Jong om feedback, om erachter te komen wat de voor- en nadelen van deze shovel zijn. Met deze feedback kon er het afgelopen halfjaar weer een aantal verbeteringen worden doorgevoerd en nu is de Norbert FM120 productierijp. 'Twee jaar geleden zijn we ermee begonnen, een jaar geleden was het ontwerp klaar, nu is hij productierijp en worden de eerste veertig machines opgebouwd.'

Elektrische shovel ideaal

Een medewerker staat binnen voor een Norbert en legt de mensen het een en ander uit. Andries Brugt uit Jubbega is erg geïnteresseerd en stelt hem veel vragen. Hij heeft een biologische melkveehouderij met zestig koeien, twintig pinken en twintig kalveren en twintig hectare land. Hij heeft de eigenaar van Frisian Motors in 2014 gesproken

'Ik heb longproblemen, dus een elektrische shovel is voor mij ideaal'

op een landbouwbeurs in Assen. 'Toen kwam hij met een prototype van deze machine. Dat leek me wel wat, want vanwege mijn longproblemen zou een elektrische shovel ideaal zijn voor mij. Ik dacht: hij is me vergeten, maar nu, twee jaar later, belde hij me op met de mededeling dat er vandaag een demodag was. "Kom maar even kijken", zei hij. Nou, en hier ben ik dus.' Brugt heeft proefgereden met de shovel en vond het wel even wennen. 'Je kent de machine helemaal niet, dus je moet wat aftasten, net zoals je dat doet met een nieuwe auto als de koppeling wegschiet of zo. Maar dan gaat het op een gegeven moment vanzelf; ik vond hem fantastisch rijden. Voor mij zou dit een ideale optie zijn omdat ik dan geen last heb van uitlaatgassen, en het is ook een stuk werkverlichting.'

Reactie op mest en koeienwasem

De Norbert FM120 lijkt op zich een ideale machine voor hem. 'Alleen zou de praktijk nog moeten uitwijzen hoe hij verder is, want dat kan ik hier niet testen. Stro aanleveren, voer aanschuiven, de roosters schoonmaken, ligboxen uitmesten. Al die mogelijkheden zitten er wel op; die kun je er ook bij kopen, maar je moet ze in de praktijk uitproberen. Hier staat de shovel op schoon beton, maar in de praktijk merk je hoe hij op mest reageert en op de wasem van koeien. Die tast alle elektra aan. Dus op lange termijn, over vijf of tien jaar, kun je pas zien wat er van die constructie overblijft. En wat zijn dan de investeringskosten ten opzichte van de afschrijving? Ik ben er wel mee bezig, ook verzekeringstechnisch. Met mijn huidige shovel zit ik met uitlaatgassen; de dieren worden onrustig. Ik heb vorig jaar een elektrisch karretje aangeschaft en daar zelf een schuiver op gebouwd. Dat werkt perfect. Maar met zo'n machine als deze kun je echt alles zelf doen. Ik zie zeker een goede markt voor deze machine.'

Mooie machine

Buiten staat Frank Kools, van landbouwmechanisatiebedrijf Kools LMB Alphen, met zijn zoon en een collega te kijken naar een andere belangstellende die de Norbert even uitprobeert. Zelf hoeft hij er niet zo nodig op te rijden, want hij kan zo al goed zien hoe de Norbert werkt. Kools is ook dealer van Frisian Machines. 'Ik was hier nog nooit geweest, dus deze demodag was een goede aanleiding om de oorsprong van de machines eens met eigen ogen te bekijken. Het personeel was hier al eens geweest voor cursussen en trainingen. De Norbert is een mooie machine. Ik heb hem vorig jaar op de beurs gezien en sinds die tijd zijn er alweer verbeteringen in aangebracht, dus de kinderziekten zijn eruit. Als ik er klanten voor heb, wil ik hem straks uiteraard kunnen verkopen.'

Lithiumaccu's

De werktijd met een vol accupakket varieert tussen tweeënhalve en zes uur. Later dit jaar wil Frisian Motors een variant van de Norbert FM120 leveren met lithiumaccu's. Die moeten zorgen voor een grotere actieradius en de mogelijkheid tot snelladen met krachtstroom.

De levertijd van een Norbert FM120 is drie à vier weken. 'We hopen de komende maanden toch wel zo'n tien exemplaren te kunnen verkopen', besluit De Jong.

Be social

Scan of ga naar:

<http://www.Stad+Groen.nl/artikel.asp?id=41-5918>

Theo de Jong van Frisian Motors

Biologisch melkveehouder Andries Brugt

